

АНОТАЦІЯ
ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – PhD

Назва курсу	ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ПЕДАГОГІКА
Веб-сайт для курсу	http://do1.luguniv.edu.ua/
Мета й завдання курсу	<p>Метою вибіркової дисципліни «Здоров'язбережувальна педагогіка» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - придбання цілісного уявлення про принципи здоров'язберігаючого супроводу освіти та розвитку дітей, про фактори, що впливають на стан здоров'я суб'єктів освіти; - формування готовності використовувати прийоми здоров'язбережувальної діяльності у взаємодії з учасниками освітнього процесу, брати участь у формуванні адекватного середовища в освітніх установах різного типу та виду. <p>Завдання навчальної дисципліни передбачають оволодіння студентами знаннями, що будуть сприяти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розширенню знань з теоретичних основ здоров'я, факторів, що його визначають, способів його збереження та зміцнення, з основ валеологічної культури, норм і правил особистої гігієни; - формуванню та розвитку професійних вмінь та навичок щодо здійснення здоров'язберігаючої діяльності в процесі викладання, правильно приймати рішення відносно власного здоров'я та здоров'я оточуючих людей, забезпечувати еколого-психологічну безпеку педагогічного середовища; - вихованню в учасників освітнього процесу активної позиції щодо зміцнення і збереження власного здоров'я.
Тривалість курсу	Тижнів 7 Кредитів – 3,0 Годин- 90 Лекції – 14 годин, Практичні роботи – 12 годин, Самостійна робота – 64 години
Результати навчання	<p>Зміст викладання дисципліни <i>«Здоров'язбережувальна педагогіка»</i> передбачає формування у здобувачів третього освітньо-наукового рівня загальних та фахових компетентностей.</p> <p>Серед загальних:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію,

	<p>оперувати нею у професійній діяльності, у т.ч. результатами власних досліджень для використання у галузі освіти;</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність до формування світогляду, розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури; - здатність до прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування. - здатність працювати самостійно, автономно діяти з позиції соціальної відповідальності, займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості; - здатність до використання знань та умінь з основ здоров'я і здійснення профілактичних заходів щодо його збереження у дітей. <p>Серед фахових:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я учасників освітнього процесу (зокрема з особливими потребами), їхньої рухової активності в освітньому процесі; здійснювати професійні функції у процесі інклюзивного навчання, створювати умови для їх розвитку і саморозвитку, повноцінної соціалізації з допомогою здоров'язбережувальних технологій.
<p>Теми</p>	<p>Теми лекційних занять:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови виникнення здоров'язбережувальної педагогіки. Здоров'язбережувальна педагогіка. Причини виникнення. Основні характеристики і функції здоров'язбережувальної педагогіки. Цільова спрямованість здоров'язбережувальної педагогіки. 2. Сучасні підходи до розуміння сутності здоров'я людини та суміжних з ним понять. Умови життя сучасної людини. Розуміння сутності здоров'я людини. Фізичний компонент здоров'я. Психоемоційний компонент здоров'я. Інтелектуальний компонент здоров'я. 3. Теоретико-методологічні основи реалізації здоров'язбережувальних акцій в освіті. Здоров'я як важлива життєва цінність людини. Теоретичний фундамент для визначення змісту і технологій реалізації здоров'язбережувальної педагогіки. Теорія потреб Абрахама Маслоу. Теорії розвитку особистості. Теорії самооцінки і соціального впливу. 4. Біоритмологічні засади організації навчальної діяльності. Загальна характеристика ритмів навколишнього середовища та ритмів життєдіяльності. Сезонні зміни біоритмів. Добові ритми. Поняття про працездатність

дитини. Закономірності розумової

5. Загальна характеристика шкільних факторів ризику, що впливають на здоров'я дітей.

Характеристика факторів ризику, що впливають на здоров'я учнів під час навчання в школі: стресова педагогічна тактика; інтенсифікація навчального процесу; невідповідність методик і технологій навчання віковим та функціональним можливостям учнів; невиконання елементарних фізіологічних та гігієнічних вимог до організації навчального процесу; недостатня обізнаність педагогів з вимогами оздоровчої педагогіки; відсутність служб шкільного лікарського контролю; недоліки в існуючій системі фізичного виховання дітей; відсутність системи оздоровчої роботи з батьками.

6. Впровадження здоров'язбережувальних технологій в освітній процес.

Здоров'язбережувальні технології, їх роль і місце у сфері збереження та зміцнення здоров'я учнів. Класифікація здоров'язбережувальних технологій й оздоровчих технік.

7. Вплив батьків на формування (фізичного, психічного, соціального) здоров'я учнів.

Можливості впливу сучасної сім'ї на зміцнення здоров'я дітей та молоді. Суть найсприйнятливіших напрямів забезпечення цього впливу.

Теми практичних занять:

1. Вплив сучасного педагогічного процесу на здоров'я його суб'єктів.

Темп і ритм сучасного життя. Модернізація освітнього процесу. Інформаційне перевантаження школярів. Інтенсифікація освітнього процесу. Збереження здоров'я дитини під час навчання в школі.

2. Стан і основні тенденції здоров'я дітей і підлітків.

Сучасний стан здоров'я дітей і підлітків України. Тенденції погіршення стану здоров'я дітей. Напрями зниження негативних тенденцій зниження рівня здоров'я школярів.

3. Зміцнення здоров'я учнів (фізичного, психічного, соціального) в процесі навчання.

Проблема захисту життя і здоров'я дітей. Створення здоров'язбережувального освітнього середовища у навчальному закладі. Формування життєвих навичок, що сприяють фізичному, соціальному та психічному здоров'ю. Профілактика шкідливих звичок.

4. Педагогічна ергономіка як складних здоров'язбережувальної педагогіки.

Ергономічний підхід в організації навчального процесу. Ергономічні вимоги до навчального обладнання і навчального приміщення. Ергономічне забезпечення

інформаційно-предметного середовища навчального кабінету. Вимоги до оснащення кабінету засобами навчання та навчальним обладнанням. Санітарно-гігієнічні умови праці. Психологічні та фізіологічні основи використання засобів наочності у навчальному процесі. Організація робочого місця школяра: ергономічні особливості.

5. Педагогічні технології авторських шкіл у контексті здоров'язберезувальної педагогіки.

Педагогічна технологія: сутність поняття, основні характеристики та класифікація. Гуманно-особистісна технологія Ш. Амонашвілі. Технологія школи «Екологія і діалектика» (Л. Тарасова). Технологія вальдорфської педагогіки (Р. Штейнер). Технологія вільної праці (С. Френе). Технологія саморозвитку (М. Монтесорі). Технологія адаптивної школи (Є. Ямбург). Біологічно адекватна технологія навчання (БАТ).

6. Вплив батьків на формування здоров'я учнів: фізичний, психічний, соціальний аспекти.

Соціально-економічна характеристика сучасної сім'ї щодо можливостей формуванні здорового способу життя дітей та молоді. Відповідальність батьків за здоров'я своїх дітей. Складові формування здорового способу життя дитини в сім'ї.

Теми для самостійної роботи.

1. Вибрані аспекти професійної діяльності вчителя, орієнтованої на здоров'я своє і вихованців.

Рівні реалізації здоров'язберезувальних технологій в освіті. Модель здоров'язберезувальної діяльності учителя. Зовнішність учителя як компонент педагогічної техніки. Саморегуляція фізичного і психічного стану вчителя: сутність проблеми. Шляхи та умови формування саморегуляції у професійній діяльності вчителя. Культура рухів учителя.

2. Профілактика утомлюваності школярів на уроці.

Дидактичні й психологічні аспекти «валеологізації» уроку. Гігієнічна спрямованість уроку. Запобігання одноманітності і формалізму у викладанні навчального матеріалу. Передчасна стомлюваність школярів на уроці. Фізкультхвилинки на уроці та їх «оздоровча» дія.

3. Організація робочого місця школяра: ергономічні особливості.

Основні вимоги щодо організації робочого місця школяра. Статика та динаміка людського тіла. Положення тіла та робоча поза. Вимоги до шкільних меблів. Використання конторок.

4. Законодавча та нормативно-правова база України

	<p>щодо здоров'яорієнтованого контенту в освіті. Конституція України. Закон України «Про загальну середню освіту». Концепція загальної середньої освіти (12-річна освіта).</p> <p>5. Навчальний кабінет здоров'я. Вимоги до створення та організації навчального кабінету здоров'я. Основна мета кабінету здоров'я. Державні санітарні правила та норми облаштування кабінету. Навчально-методичне забезпечення кабінету здоров'я. Експозиції кабінету здоров'я.</p> <p>6. Стрес та емоційне вигорання. Стрес, його ознаки. Емоційне вигорання, його ознаки (фізичні, емоційні, інтелектуальні поведінкові). Подолання стресу, запобігання емоційному вигоранню. Способи само підтримки.</p> <p>7. Формування психічного здоров'я в процесі виховної роботи загальноосвітнього закладу. Категорії «стрес», «конфлікт», класифікація конфліктів. Запобігання конфліктам. Шляхи розв'язання конфліктів. Вплив телебачення, комп'ютерів (комп'ютерних ігор), мобільних телефонів та інших електронних засобів на здоров'я дітей. Профілактика комп'ютерної залежності. Вплив реклами на рішення і поведінку людини.</p>
Орієнтація (на кого розрахований курс)	Для здобувачів третього освітньо-наукового рівня доктор філософії (PhD) спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Резюме викладача	Єпіхіна Марина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Інформація для підтримання зв'язку з викладачем	e-mail: dewdrop@ukr.net тел. 095-806-52-95
Попередня підготовка	Актуальні знання, необхідні для опанування дисципліни: валеологія, анатомія і фізіологія людини, соціальні основи здоров'я.
Як навчатися?	<p>У процесі вивчення курсу «Здоров'язбережувальна педагогіка» основними організаційними формами навчання є лекція, практичне заняття, самостійна робота студентів.</p> <p>На <i>лекційних заняттях</i> здобувачі освіти оволодівають теоретичною основою навчання, розвивають інтерес до навчальної дисципліни «Здоров'язбережувальна педагогіка», формують орієнтири для самостійної роботи над курсом. На лекціях здобувачі вчать мислити, розуміти ідеї, що викладаються в процесі вивчення курсу.</p> <p><i>Практичні заняття</i> курсу спрямовані на поглиблення науково-теоретичних знань і оволодіння певними методами самостійної, дослідницької роботи. На практичних заняттях здобувачі освіти поглиблено</p>

	вивчають дисципліну, осмислюють теоретичний матеріал, формують уміння переконливо формулювати власну точку зору, отримують навички професійної діяльності. Самостійна робота здобувачів освіти передбачає опрацювання тем, визначених для самостійного вивчення, опрацювання навчальної, науково-педагогічної літератури, виконання студентської дослідної роботи, підготовку до практичних занять.		
Навчальні матеріали			
Необхідне устаткування	Комп'ютер/ноутбук тощо		
Спільні / індивідуальні види навчальної діяльності	Спільні : наукова дискусія, мікроконференція, семінар. Індивідуальні: есе, теоретичне моделювання послідованого процесу; науково-дослідний проект,		
Оцінювання (онлайн / очно)	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
	90-100	A	відмінно
	83-89	B	добре
	75-82	C	
	63-74	D	задовільно
	50-62	E	
	21-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Оцінювання: практичне заняття - 10 б. (7×10) – 70 балів; КМР – 15 б. КСР – 15 б. Разом – 100 б			
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання
	90 – 100	A	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно

		самостійно та аргументовано викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
83-89	B	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає додаткової глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
75-82	C	
63-74	D	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань
50-62	E	
21-49	FX	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість

			тестових завдань.
	0-20	F	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.
Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності	У процесі викладання курсу «Здоров'язбережувальна педагогіка» викладач на лекціях власним прикладом демонструє як працювати з джерелами, посилатися на них, озвучує першоджерела під час проведення навчального заняття, включає невеликі завдання по роботі із якісними науковими джерелами. Під час семінарських, практичних занять та самостійної роботи, а також у процесі виконання здобувачами освіти письмових аналітичних робіт (реферат, есе) вдосконалювати навички академічного письма.		
Feedback курсу	Форуми, чати сесії на навчальній платформі, у соціальних мережах		